

T.C.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 23556
Tarih : 16.10.2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 17/01/2023 11:23
Sayı: E-120.10-1154534

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Van'ın Erciş ilçesinde 1930 yılında yaşanan Zilan Katliamı sonrası köylerin büyük bir kısmı yakılarak boşaltılmış ve on binlerce insan katledilmiştir. Katledilen insanlardan bazılarının gömülecek mezarı dahi olmazken çoğu da toplu mezarlara gömülmüşlerdir. Katliam sonrası Zilan Deresine 1978'de Köçköprü barajı inşa edilmiş, 2020 yılında Danıştay'ın kararına ve yerel dinamiklerin tüm itirazlarına rağmen dere üzerine inşa edilen HES ile toplu mezarlar, kültürel kalıntılar ve tüm doğal kaynaklar sular altında kalmıştır. Nitekim Köçköprü Barajı sularının çekilmesiyle insan kemikleri gün yüzüne çıkmıştır. Bu bölgede gerçekleştirilen ekolojik kırımın tüm boyutlarıyla araştırılması, bugün gün yüzüne çıkan kemiklerin incelenmesi, inceleme sonuçlarının kamuoyuna açıklanması ve bu kemiklerin insan onuruna yakışır bir biçimde defnedilebilmesi adına Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Tayip TEMEL
Van Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de Kürt halkının varlığına, kültürüne, yaşadığı coğrafyaya yönelik baskı, imha ve inkâr politikaları geçmişten bugüne çeşitli uygulamalarla devam etmektedir. Kürt halkına yönelik kültürel asimilasyonun yanı sıra on binlerce insanın katledildiği Koçgiri, Dersim, Zilan katliamları söz konusu politikaların dehşet verici uygulamalarındandır.

Nitekim 13 Temmuz 1930’da Van İlinin Erciş ilçesinde onlarca köyün ateşe verilerek resmi rakamlara göre 15 bin ; ancak tanıklara göre, aralarında kadın, çocuk ve yaşlıların da bulunduğu 45 bin insan katledilmişti. Bu süreçte çoğu köy ateşe verilerek boşaltılmış, su kuyularına toprak doldurulmuş, hatta süt elde edilmemesi için inek, keçi ve koyunların göğüsleri kesilmiştir. Milk, Kunduk, Birhan, Bonizli, Sarkoy, Şorik, Pırneşin, Mirşud isimli köyler haritadan silinmiştir. Arazilerinin çoğuna el konularak bir kısmına Kırgız mülteciler yerleştirilmiş, geri kalanı da “At üretme çiftliği”ne dönüştürülmüştür. Katliamın ardından askeri yasak bölge kapsamına alınan Zilan bölgesine girişler 20 yıl boyunca yasaklanmıştı. 30’lu yıllardan itibaren demografik ve sosyo-ekonomik yapısı değiştirilen ve 90’lı yıllardan beri de uygulanan “yayla yasakları” ile yoksullaştırılan bölge halkı yerlerinden yurtlarından edilip, kent muhitlerindeki derme çatma yapılara ve kısıtlı yaşam koşullarına mahkûm edilmişlerdir.

Bugün birçok mezar taşı ve katledilenlerin kemiklerinin bulunduğu “lebalep cesetlerle doldurulan” Zilan Deresi dönemin iktidarlarına göre "İsyân mıntıkasında işlenen fiiller suç sayılma(z)"dı. Bölge, "serbest atış alanı"ydı. 20 Temmuz 1931 tarih ve 1850 Sayılı Kanunla bu teyid edilen bu kararlarla Zilan katliamı ile bugün hala yüzleşilmiş değildir. Bilakis devlet toplumsal hafızaya dair bütün emareleri, katliama ait kalıntı ve kanıtları yok etmenin peşindedir. 1978’de Zilan Deresi üzerine inşa edilen baraj, mevcut yargı kararına ve ÇED raporu olmamasına ve Danıştay’ın durdurma kararına rağmen faaliyette olan HES projesi ile mevcut iktidar, bir yandan söz konusu hafıza, kanıt ve kalıntılar sular altına gömmek istenmektedir. Öte yanda doğayı yaşanılmaz hale getirerek Kürtlerin yaşadığı coğrafyayı insansızlaştırmayı ve hedeflemektedir. Bununla da yetinmeyen tekçi, inkarcı ve imhacı akıl 2014 yılında, Hasanabdal köyündeki toplu mezarların olduğu bölgeyi çevreleyen suru da yıkmıştır.

Bugün HES'in suları tutması sonucu baraj suyunun çekilmesiyle toplu mezarlardan, tabiri caizse her taşın altından insanlara ait kemikler, "devlet aklının kıyısı" na vurmuş haldedir. Gün yüzüne çıkan bu kemikler hakikatin gizlenemeyeceğini adeta haykırmaktadır.

Tüm bu bilgiler ışığında Zilan katliamına dair kanıtların, kalıntıların ve hafızanın korunması, tarihi, kültürel ve doğal zararların incelenmesi ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Meclis araştırması açılması elzemdir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
5	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	
6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
12	MURAT SARISAÇ	VAN	
13	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
18	NUSRETTİN MAÇİN	ŞANLIURFA	
19	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	